

Паула Лайт

Пътища, които не водят към
храма

Високо, високо там, където облаците на болката и съмнението и отровните пари на злобата, егоизма и завистта не могат да докоснат човешката душа, се издига белият храм на Любовта и Вярата. Неговите съкровища не се нуждаят от пазачи – пази го Светлината. Портите му нямат нужда от решетки – брани го самото сияние, което блести дълбоко вътре.

Всеки търси свой път към храма. Едни вървят самотно през гъсти бодливи храсталаци, пропасти и урви и сами си пробиват проход, а други се нуждаят от водачи, от пастири. Но животът на всеки човек се обезмисля, става празен, тъжен и неплоден, ако стъпките му го водят в посока, отдалечена от свещения бял светлик.

В една прекрасна творба на Чингиз Айматов грохнала старица пита: „За какво са ни пътища, които не водят към Храма?“

Да, такива пътища не ни трябва. Те са студени, страховити и пустинни. Защото няма по-голям мраз, по-жестока пустиня от пътуване, което ни отдалечава от Бога.

Нека поговорим малко за пътищата, които не водят към храма. По един от тях криви страховитото си чудовищно лице с фалшиви видения хероинът. По друг буйства като зъл хищник агресията, омразата и насилието и млади ръце се обагрят с братска кръв. Ето пътят, в края на който блести силуетът на Златния телец. Този фалшив блясък! Колко добри хора е отклонил с измамните си обещания! Ето пътят на лъжата, на корупцията, на дребнавата и подла завист. Ето и посоката на кариериста, на мижитурката, на страхливеца. Много са пътеките, които ни отдалечават от храма. До една самотни, студени и гибелни.

И ето тук идва мисията на Църквата, на духовенството. Свещениците са тези, които трябва да водят своите братя и сестри в посоката на чистата бяла светлина. Те трябва да го правят с любов и смирение, защото и най-красивата реч и най-изкусните аргументи са празни и кухи без любовта. Такъв е смисълът и на посланието на Апостол Павел към коринтяните.

Християнските духовници имат свещена мисия. Те са пастири, водачи, утешители. Към тях се обръщаме с думата „отче“ (татко). Ръкоположени са, за да работят в името на кръвта, която Исус е пролял за нас. Призвани са с думи и дела да сторят така, че неговото страдание да не е било напразно.

В нашата брулена от завоеватели и битки земя векове наред те достойно са изпълнявали великото си дело. Благодарение на тях изстрадалият ни народ е съхранил своето самосъзнание. Благодарение на тях

българинът е умирал за род и родина. С почит и поклон можем да благославяме светлите имена на патриарх Евтимий, Паисий Хилендарски, Йоан Екзарх, Софроний Врачански и плеада други достойни бащи, светци и мъченици.

За да изгради темелите на храм, българинът е давал и последния си грош, и последния залък на децата си. Спомнете си за безсмъртната творба на Димитър Талев „Преспанските камбани“.

Там, в топлата прегръдка на Божията черква Баташките светли мъченици са проляли кръвта и оставили костите си за Бог, Отечество и Вярa. Прекрасни, свещени времена!

А следва ли днес Българската православна църква достойния пример на своите предшественици? Води ли ни в тази тъмна епоха към топлия пламък на Божията любов? Пази ли стадото си от вълци и вихри, от падение и мрак? Държи ли бащински треперещите ръце на миряните? Как днес духовниците отстояват свещения завет на Сина Божи?

Нека бъдем смели и кажем горчивата истина. Днес, в тъжното ни, лишено от мечти и жестоко време духовниците никакви ги няма. Те са се превърнали в бездушни чиновници, които администрират вярата в Бога. Станали са кухи, натруфени кукли, които изпълняват ритуалите без дух, без плам, без вълнение. Приличат на мъртвите восьъчни фигури в музея на Мадам Тисо.

Когато влезем в черква, усещаме да полъхва святост от тъжните древни лица на иконите, от треперливите пламъчета на свещите, запалени от обикновени хора като нас. Но лъха ли тази свещена доброта от духовниците. Независимо дали изпълняват светите ритуали по тъжни или радостни поводи, при сватба, кръщение или погребение, повечето от тях мрънкат свещените слова с такова сухо безразличие, че умъртвяват и радостта, и скръбта.

Позната млада жена ми сподели, че дълго след Светото кръщение заплашвала палавия си син, че, ако не слуша, ще го даде на „попа“ и детето мигом се укротявало.

Чувала съм свещеник да пее „Надгробно ридание“ с толкова чувство, колкото би вложил в прочитането на счетоводен отчет.

Знам за свещеник, който в свободното си време „разваля магии“ и за друг, който води курсове по йога.

Опитвала съм се да заговоря с представители на клира по вълнуващи въпроси на Библията или на Християнската вяра. Те изслушваха с измъчено отегчение всяко мое „защо“ и отговаряха: „защото такава е Волята Божия“ или „Не е писано на човека да знае това“.

Същото отегчено безразличие проявяват към въпроси като съвременния материализъм и агностицизъм, грубия прагматизъм на модерния човек, бедността, наркоманията и спина.

Всичко това им се струва непоносимо скучно.

А какво тогава ги вълнува, все пак?

Лично аз съм забелязала да показват интерес към следните неща:

- 1) Низкия размер на заплатите си – икономика;
- 2) Конфликта между двата Синода и кой ще е следващият патриарх – политика;
- 3) Сектите и другите религии – взаимоотношения с конкуренцията;
- 4) Църковните земи и имоти и тяхната изгодна и дискретна разпродажба – чувство за собственост;
- 5) Стойността на икони, иконостаси, кръстове и други свещени символи на антикварния пазар – пари;
- 6) Предстоящи и вече извършени ритуали при заможните семейства и кой свещеник ги е извършил или ще ги извърши – търговски интереси;
- 7) Тарифите и инфлацията – цена на светената вода, на киприянова-та молитва (от 5 на 15 лева). Увеличаване цената на свещите и борбата с мургавата ромска конкуренция – печалбарство;
- 8) Огласяване на собствената им духовна дейност в Интернет, наред с магове, лечители и екстрасенси – реклама.

Преди близо 2000 години, Исус Христос прогонил с бича си търгащите от предверието на храма. Сега те са вътре в храма и въртят търговия в Негово име, ръкоположени в Неговите тайнства. Тъжно е, когато човешкият „прогрес“ се изразява в това.

Някои се оправдават с 45 години забрана на религията, с тоталитаризма и трудностите на преходните времена.

Съжалявам, но трудни времена, мрак и насилие е имало винаги, но духовниците не са се отклонили от свещената си мисия. Те си останали пастири, когато:

- през 14 век две трети от европейското население погинало от чумата;
- в същата епоха тук, на Балканите, въпреки угрозата от турския ятаган;
- в Англия по времето на Хенрих VIII и, по-късно – на Кромуел.
- във Франция в епохата на Робеспьер и Марат;
- в окупираните от Хитлер територии;
- в България, Сърбия, Румъния и Русия под гнета на комунизма.

Въпреки подкованите ботуши, насилието, болката, кръвта и злото, въпреки терора и забраните, кандилото над иконите не изгаснало, а бедните, унижени и потъпкани миряни намирали топлина и утеха в словата на своя свещеник.

А днес? Понякога в словото на духовниците има толкова святост, колкото в рекламата на кока-кола.

На площадчетата пред някой манастири се продават кебапчета по време на Великите пости, дъни се чалга. Има сергия за дамско бельо, за локум и халва от Ябланица, за козметика и календари с едрогърди блондинки. Виковете на ромите, хвалещи своята стока, надвикват църковното песнопение, а чалгата – звъна на камбаните.

Защитавах наемател на помещение на манастира, който продаваше икони, кръстчета, дървени сувенири и пейзажи. Игуменът и Митрополията искаха да го извадят, защото друг търговец, на дънково облекло и тениски предлагаше по-висок наем. Моят доверител беше инвалид и с малката печалба от това дюкянче изхранваше децата си.

Ще ме обвинят ли отците в клевета, тенденциозност и злословие. Добре. Нека тогава ми отговорят:

Колко пъти в онкологичните болници влизат свещеници? А в старческите домове и домовете за сираци? Колко пъти са надниквали при дечицата в Могилино или в ромските махали? Колко пъти са утешавали бедни вдовици, разплакани сираци и инвалиди? Предавали ли са с благословия Христовата любов на дечицата?

Ако ме убедят, че вършат и са вършили това, с дълбок поклон ще им поискам прошка.

Не ме разбирайте погрешно! Знам, че не могат да заместят социалната политика на правителството, нито да нахранят гладните. Гладните наистина са много, а парите – малко. Но защо не се вслушат в словата на поета Вапцаров и не нахранят с вяра тъжните, покрусените и отчаяните, чиито души гладуват за Бог така, както слънчогледът – за слънцето? Защо не разплачат с една прочувствена проповед и бедни, и богати? Защо не заговорят така, че угасналите младежки очи да видят в далечината белия храм на вярата? Защо?! Защо?!

Дали защото в това няма никаква далавера...

Някога, преди близо 2000 години е имало един прост и светъл, млад и беден, който не е търсил далаверата. Вместо при богатите търговци и при властниците, отивал при рибари, митари и блудници. Вместо в пищен синагоги, проповядвал под открито небе там, на брега на Галилейското езеро. Не знам нахранил ли е тълпата с три риби, но ги е поделил

безкористно между гладните. Не знам превърнал ли е водата във вино, но е благословил любовта и радостта. Не знам възкресил ли е Лазар, но е научил ближните си на прошка и разбиране, на това, че никой не е толкова безгрешен, та да хвърли първия камък.

Духовниците – фарисеи го ненавиждали, римските завоеватели го ненавиждали. Ненавиждали го и в родното му село, в Назарет. А той дарил на всички прошка и любов и пролял кръвта си, за да измие греховете им.

Това, духовници, е Синът Божи, Светлият учител, в чието име сте ръкоположени и на когото трябва да служите! Вършите ли го наистина?

Знам, че бивайки великомъдри и книжовници, ще използвате стария принцип на апологетиката: че нападението е най-добрата отбрана.

„Откъде накъде“ – ще кажете – „някаква си жена, вторичен продукт от реброто на Адам, която на всичко отгоре се заиграва с окултизма, ще ни съди? Коя е пък тя?“

Да, никоя съм. Аз съм прост, обикновен човек, една среднестатистическа българка. Избрала съм свой собствен път към Храма, по който вървя в самота и не мисля, че се нуждая от посредници, за да общувам с Бога. Ако пътят ми е грешен, ще ме съди Той.

Но наистина ме боли за българската Църква! Боли ме, защото нещастните, изстрадали миряни са изоставени, защото стадото е без пастир. Боли ме за младежите, разрушаващи сърцата си в мрака, изгубили пътя. Боли ме за бедните, гладните и измъчените. Боли ме дори за богатите, престъпниците и корумпираните, чиято съвест нощем сигурно не им дава покой. Боли ме за млади и стари, за добри и зли, за приятелите и враговете ми, за мъдрите и за глупците. Боли ме за човека!

Знам, че мнозина от вас дори няма да ме разберат, защото няма да поискат да го сторят. Знам, че ще видят в мое лице враг, когото ще разобличат иzakлеймят, за да запазят себе си. Знам всичко това.

Но се обръщам към младите духовници, към ония, които в тревожните си нощи все още се питат защо са изгубили в мрака светлината на Вратата и на Бога и ги моля:

Не изоставяйте стадото си, пастири! Не забравяйте Неговия завет!

* * *

Един нещастен и самотен пътник крачел в здрача по път, който не водел към Храма. Бил умен и знаел, че не отива наникъде, че се върти в един сляп и безнадежден кръг.

Насреща му се задал тъжен светлокос мъж с изранени боси нозе и

бяла роба.

Нашият пътник Го познал и коленичил в праха. После сподавено попитал:

– QUO VADIS, DOMINE?

– Отивам да ме разпнат отново – тихо отговорил учителят – защото тия, на които поверих стадото си, го изоставиха.

КРАЙ

© Паула Лайт

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8743>]